

Til Socialudvalget

29-07-2009

Oplæg til principiel drøftelse om størrelsen af boenheder set i forhold til beboernes behov

Sagsnr.
2009-79857

Dokumentnr.
2009-433124

I forbindelse med drøftelse af punkt 17 vedr. Boligpakke 1 - Støtte til nybyggeri af almene familie- og plejeboliger på Amagerfælledvej på Socialudvalgets møde den 17. juni 2009 stillede Socialudvalget ønske om en principiel drøftelse om størrelsen af boenheder set i forhold til beboernes behov.

Sagsbehandler
Anna-Belinda Fosdal

Baggrund

Københavns Kommune har gennem en årrække haft mangel på boliger til handicappede og psykisk syge. Samtidig er en række af de eksisterende boliger utidssvarende. Mange bor i ældre institutionspræget byggeri med væsentlige indretningsmæssige mangler, herunder ofte små boliger uden eget toilet og bad. Der er derfor behov for modernisering af over 700 af Socialforvaltningens boliger.

For at rette op på det har Københavns Kommune vedtaget moderniserings- og tryghedsplaner, som dels skal modernisere de

MR Udsatte, misbrug og bolig

Bernstorffsgade 17, 5 sal
1592 København V

Telefon
3317 3239

E-mail
YJ37@sof.kk.dk

www.kk.dk

eksisterende tilbud og dels nedbringe ventelisterne. Dette sker gennem en modernisering af nuværende boenheder, nybyggeri af boenheder og konvertering af ældreboliger fra Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

I de kommende år er der fokus på en stor modernisering af Sundbyvang, som er et bocenter for handicappede borgere med 200 beboere, og Sundbygård, som er et bocenter for psykisk syge borgere med 150 beboere.

Fordeling af beboere i dag

I dag er fordelingen af handicappede og psykisk syge borgere på bostørrelser således (kun bosteder beliggende i Københavns Kommune):

Bostørrelser	Antal enheder	Antal beboere
1-20 beboere	104	675
21-50 beboere	16	441
51-100 beboere	2	138
over 100 beboere	3	497
	125	1751

Tabellen viser, at i dag bor 39 % af de handicappede og psykisk syge borgere på botilbud med maksimalt 20 beboere. 25 % bor på mellemstore bosteder og 8 % på store bosteder. Endelig bor 28 % af borgerne på de tre største bosteder i Københavns Kommune: Thorupgården, Sundbygård og Sundbyvang.

Vedtagne principper for modernisering

I forbindelse med bevilling til modernisering af botilbud til psykisk syge og handicappede godkendte Socialudvalget den 15. marts 2006 indstillingen ”Principper for modernisering af botilbud til psykisk syge og handicappede” (dokumentnummer 1101-1779745).

Omkring botilbuddets størrelse er principperne i indstillingen, at de moderniserede botilbud etableres som en kombination af store, mellemstore og mindre botilbud og at botilbuddene som minimum består af ca. 20 boliger. Udgangspunktet for principperne er, at det skal være muligt at tilgodese beboernes forskellige ønsker og behov.

Da mindre enheder kun kan tilbyde begrænsede udbud af aktiviteter og primært henvender sig til beboere, der i en vis grad kan håndtere en almindelig hverdag, anbefales det i baggrunden for principperne, at de store bocentre med op til 170 beboere ikke nedlægges, men halveres.

Tænketanken om modernisering af fremtidens boliger til psykisk syge og handicappede

Tænketanken har understreget vigtigheden af, at Københavns

Kommune har en stor variation i botilbuddene til psykisk syge og handicappede borgere, så det er muligt at matche den enkeltes behov med botilbuddet.

Tænketankens afsluttende rapport vil blive fremlagt for Socialudvalget i oktober.

Konkrete kommende planer

De kommende boliger, som forventes at blive nybygget eller overtaget fra Sundheds- og Omsorgsforvaltningen inden for de kommende år, vil både blive placeret i bocentre med op til 75 beboere og i boenheder med ca. 20 beboere.

Størrelsen af bocentret afhænger af en konkret vurdering af beboernes behov for pleje og omsorg, hensynet til personalets kompetenceudvikling, driftsøkonomiske overvejelser, og anlægsøkonomiske og planlægningsmæssige overvejelser.

Det skal understreges, at det tilstræbes, at selve bogrupperne er på mellem 4 og 9 boliger omkring et fællesrum. Fællesrummet har et mindre køkken, spiseplads og sofagrube. For den enkelte beboer vil oplevelsen i dagligdagen således være at bo i en mindre enhed. Beboerne har, indenfor begrænsningerne af deres handicap, selv mulighed for at vælge, hvornår de ønsker at deltage i fællesskabet og hvornår de ønsker at være sig selv. Det er et stort fremskridt i forhold til mange boliger i dag, hvor fx fælles bad og toilet påtvinger beboerne fællesskab og ophold uden for deres bolig. De nye boliger giver borgeren mulighed for privatliv, og mulighed for at få besøg af pårørende og venner i deres egen bolig.

Nødvendige overvejelser ved fastsættelse af boenheders størrelse

De bagvedliggende overvejelser kan deles op i en række kategorier, men det helt overordnede spørgsmål, der belyser, hvilken størrelse boenhed, der bedst passer til borgeren, er hensynet til borgerne og dermed beboerens behov for pleje og omsorg.

Der ligger et dilemma i, at boligerne på den ene side skal være hjem for borgere, og på den anden side også skal være arena for omsorg. Her er det for kommunen vigtigt at tilstræbe en balance, således at boligerne ikke alene fungerer som enheder i en institutionel ramme og en velfungerende arbejdsplads for medarbejderne, men også som beboernes personlige hjem.

De meget omsorgskrævende borgere, der har behov for stor personalebemanding døgnet rundt, vil ofte med fordel kunne bo i større enheder. Borgere, der har behov for personalebemanding døgnet rundt kan være borgere med store fysiske handicap, men er også ofte

borgere, der på grund af psykisk sygdom har behov for en stor grad af personalestøtte. Det kan fx være borgere, der har behov for en vis grad af afskærmning fra det omgivende samfund fordi de er meget udadreagerende eller skrøbelige overfor indtryk. For disse borgere er der følgende argumenter for større enheder:

Hensyn til og ønske fra beboere og pårørende: De mest plejekrævende beboere kan ofte ikke selv udtrykke deres ønsker og behov, men deres pårørende har i forbindelse med udflytningen fra Sundbyvang udtrykt et stort ønske om, at landsbymiljøet fra Sundbyvang genskabes i de nye enheder.

Især på handicapområdet i Københavns Kommune er der beboere med så betydelige støtte- og plejebenhov, at beboeren ikke kan undvære konstant personaletilstedeværelse og støtte- og plejefaciliteter i umiddelbar nærhed til boligen.

Personalemæssige hensyn: Større enheder giver en større fleksibilitet i planlægningen, og bedre muligheder for erfaringsudveksling og kompetenceudvikling. Det har således i forbindelse med udflytningen fra Sundbyvang været et stort ønske, både hos medarbejdere og ledelse, at enhederne ikke bliver for små.

De mest omsorgskrævende beboere har behov for et tilstrækkeligt specialiseret personalegrundlag, hvor den faglige ekspertise, erfaringsudveksling og det faglige niveau kan opretholdes og løbende udvikles, også i perioder med stor udskiftning i personalet. Disse hensyn varetages bedst i større enheder.

Driftsøkonomiske hensyn: Større enheder giver mulighed for driftsbesparelser og mere sikker drift. Samtidig betyder større bcentre, at der kan etableres flere botilbud for færre driftsmidler. Stordriftsfordelen giver bl.a. en billigere nattevagtsdækning og større mulighed for at sikre faglighed og kompetenceudvikling, samtidig med at det giver mulighed for at specialisere tilbuddene. Når der etableres mindre enheder, bliver midlerne hurtigt brugt på at kunne sikre den minimale personaledekning, især i § 108 botilbud med behov for døgndekning.

Anlægmæssige hensyn: Større enheder betyder færre enkeltstående bygge- og omkonverteringsprojekter, hvilket betyder, at der skal bruges færre personalemæssige ressourcer til projektledelse og planlægning og ofte også, at der kan skaffes flere boliger på kortere tid.

Brugen af konverterede ældreboliger kan medføre en koncentration af plejeboliger i et område. Samtidig er konverterede ældreboliger en af

de hurtigste måder til at skaffe nye plejeboliger. Koncentrationen mildnes ved, at ældreboligerne i forvejen indgår i lokalområdet og ikke har institutionspræg i deres fysiske udtryk.

Principper for kommende modernisering og udbygning

Helt overordnet er det et væsentligt hensyn i planlægningen af fremtidige botilbud for psykisk syge og handicappede borgere, at Københavns Kommune fortsat har et varieret udbud af boligformer og antal boliger i et botilbud. I dag er der en god variation af forskellige boformer, men de helt store bosteder med over 100 beboere udgør en uforholdsmæssigt stor del af det samlede antal boliger.

Samtidig er det ofte de mest støttekrævende beboere, der bor på de store bosteder. På grund af de ovenfor beskrevne hensyn vil de mest hensigtsmæssige bostørrelser ved modernisering af de største bosteder være botilbud på mellem 50 og 75 boliger.

Når det derimod drejer sig om udbygning af antal pladser vil der oftest være behov for bofællesskaber på mellem 5 og 15 boliger pr. boenhed og botilbud på mellem 20 og 25 boliger pr. boenhed.

Der skal altid foretages en konkret vurdering i forbindelse med etablering af en ny boenhed. Denne vurdering skal dels tage højde for behovet hos de borgere, der skal bo i botilbuddet, og dels sikre så vid udstrækning af frit valg for borgeren som muligt.

Endelig skal der tages hensyn til Socialforvaltningens økonomiske formåen i den enkelte sag, herunder at modernisering eller anlæg af nye boliger ikke må øge Socialforvaltningens driftsudgifter til varetagelse af målgruppens behov.